

London Oktober 1999 – besøg hos Rikke

Lidt hurtigt blev det bestemt, at jeg ville rejse til London og besøge Rikke, som havde været der ca. 1 måned. Idéen kom til mig knap en uge forinden – det var mens jeg kørte i bilen på vej mod Kalundborg. Bitsch havde nemlig ønsket at bytte vagter, således at jeg kunne få en forlænget weekend, idet Jan også var i tjeneste. Karin havde sin mor på besøg – hun havde været der siden slutningen af september, da vi var i Vietnam.

Efter lidt betænkningstid valgte mor at tage med. Karin ordnede 2 billetter med **British Airways** til 2200 kr. stykket, og Rikke gik i gang med at søge efter et passende hotel. Først fandt hun nogle hoteller ved King's Cross, men i guidebøgerne anbefalede de at undgå dette område pga. meget prostitution og narkomani. Det var i det hele taget ikke så let at få et billigt hotel i London, men til sidst fandt Rikke en Thomas Cook Agent, der ordnede værelse på Stakis Metropole Hotel, hvor vi så aftalte at mødes.

Fredag kl. 15 mødtes mor og jeg i Kastrup. Ingeman var der også, så han fik en influenzasprøjte. Jeg var blevet kørt til lufthavnen af Jan og Jette, der skulle til rensning med et persisk tæppe. Vi fik hurtigt checket ind, da vi kun havde håndbagage. I flyet fik vi dejlig frokost med rødvin, og det viste sig, at mor havde glemt sit gule sygesikringskort og sine sukkersygepiller. Vi fik dagens udgave af "The Daily Telegraph" og fandt listen med Londons teaterforestillinger. Vi ankom efter flyvning i rimelig klart vejr til **Heathrow terminal 1**, hvor vi dummede os ved at stille os i den forkerte kø til paskontrol. Men vi kom da igennem til slut og fik ringet til Rikke.

Og så købte vi billet til undergrundsbanen, hvor **Piccadilly Line** går til Heathrow. Vi fandt toget og skiftede på Earls Court og stod af på Edgware Road. Da vi kom op af undergrundsstationen regnede det lidt, og 100 skridt væk så vi et stort hotel, som vi styrede skridtene mod. Det viste sig at være **Hilton**, men ved skranken oplyste de, at det var det samme som Stakis. Og kort tid efter kom Rikke – hun havde ledt efter os ved de 2 undergrundsstationer, som går til Edgware Road.

Hotellet viste sig at være meget udmærket. Vi boede på 12. Sal i et dejligt værelse. Over forhallen var der en dejlig swimmingpool, som vi så hver gang vi kørte op i elevatoren – det var ærgeligt, at vi ikke havde badetøj med. Vi spiste skotsk morgenmad i en restaurant i hotellets stueetage – det var buffet med alt tænkeligt. Det viste sig, at der var 7 unge danskere ansat i restauranten. De havde fået jobbet via Arbejdsformidlingen, og tjente 4,70 £ i timen. De syntes vist, det var hyggeligt med lidt danske gæster. En gruppe tyske læger var på lægemiddelfirmarejse for at høre om betablokkere. Vi måtte betale 90 £ for første nat og 70 £ for de følgende 2 nætter.

Hilton Metropole lå i området nord for Hyde Park i området Bayswater mellem Notting Hill og Marylebone. Første aften gik vi kun lidt ned ad Edgware Road for at finde et sted at få lidt at spise. Vi valgte en italiensk restaurant, som hed **Valentino's**. Det var et nydeligt sted, hvor farmor fik tomatsuppe, mens vi andre fik noget mere rigtig mad. Rikke fik kalvesteg, og jeg fik spaghetti med champignon og løg. Så sad vi og lavede lidt planer for weekenden, og Rikke fortalte om sit liv og sine oplevelser i byen. Derefter gik vi tilbage til Hilton, og Rikke tog hjem med undergrundsbanen, men var tilbage næste morgen.

Lørdag ville vi først til Tate Gallery, som vi kom til med de røde dobbeltdækkerbusser. Der gik ganske mange buslinier ned af Edgware road til **Marble Arch**, som er en marmortriumfbue, der oprindeligt blev tegnet i 1827 som hovedindgang til Buckingham Palace. Den var imidlertid for smal

til de største vogne og blev derfor flyttet i 1851. I dag er det kun den kongelige families ældre medlemmer og et af de kongelige artilleriregimenter, der må køre under den. Buen står nu i nærheden af de gamle **Tyburn galger**, hvor byens værste forbrydere helt frem til 1783 blev hængt til glæde for blodtørstige tilskuere.

Busturen gik videre ned af **Park Lane** med de flotte huse, hoteller og klubber til **Hyde Park Corner** og videre ad Grosvenor Place til **Victoria Station**, hvor vi fandt en anden bus, der satte os af lidt nord for Wauxhall Bridge, hvorfra der kun var en kort spadseretur til **Tate Gallery**. Vi kom selvfølgelig som de første ½ time før de åbnede, men kl. 10 blev vi lukket ind. Galleriet blev grundlagt af sukkerbaronen Sir Henry Tate med hans private samling af 70 victorianske malerier og skulpturer. Det åbnede i 1897 på det sted, hvor det berygtede fængsel Millbank Penitentiary tidligere lå. I dag består Tate af to nationale hovedsamlinger: britisk kunst fra 1600-tallet og international moderne kunst fra impressionismen frem til i dag. Man kan se værker af englænderne **Gainsborough, Blake og Reynolds** og franske impressionister som **Manet, Cézanne og Bonnard**. Også **Matisse, Picasso, Kandinsky og Edward Munch** er repræsenteret. Der er også mere moderne kunst bl. a. 2 værker af Asger Jorn.

Farmor hvilede sig i en sal med billeder fra den romantiske viktorianske periode, mens Rikke og jeg tog en tur gennem de flotte sale. Der var nok en snes rum og meget var flot, men der var også noget, som så ud som fund fra en losseplads. I Politiken læste jeg, at Tate Gallery om søndagen efter vort besøg havde været lukket for publikum på grund af en pudekamp mellem to mænd på en af museets kontroversielle udstillinger. Mændene blev arresteret efter at de havde hoppet rundt i udstillingens hovedattraktion, en uredt seng med champagnepropper, brugte kondomer og beskidt undertøj. Sengeinstallationen er skabt af kunstneren Tracey Emin.

Det nærliggende **Clore Gallery** rummede kun billeder af den engelske maler **William Turner**: landskabsbilleder i en særlig sløret stilart. Ved sin død i 1851 testamenterede han billederne til staten, og i 1987 fik de plads i Clore Gallery. Det er en svensker, som tidligere var på Louisiana, der nu er kunstnerisk leder af Tate. I år 2000 åbner Tate en ny afdeling på sydsiden af Themsen overfor St. Paul's Cathedral. Vi drak en kop kaffe i museets café i underetagen. Der er også en udmærket restaurant.

Efter museumsbesøget hoppede vi igen på en bus, der kørte op langs Themsen ad Millbank til **Westminster Abbey**, hvis ældste dele går tilbage til 1200-tallet; kirken er gravsted for engelske konger – man kan bl. a. se Elisabeth d. 1. 's og hendes søster Bloody Mary's gravmæle. Man kan også gå til gudstjeneste her i kirken. Ved siden af ligger **Houses of Parliament**, som også har offentlig adgang. Tårnet indeholder den store kirkeklokke, som kaldes Big Ben. Vi fortsatte op ad **Whitehall** til Trafalgar Square. Derfra gik vi på vore ømme fødder forbi **National Gallery** og St. Martin-in-the-Fields, hvor vi købte billetter til aftenens koncert.

Vi gik så op til **Leicester Square**, hvor farmor og jeg kunne sætte os udendørs på **restaurant Garfunkel** og spise pizza med Budweiser øl til, mens Rikke stod ½ time i kø, og fik billetter til halv pris til eftermiddagsforestillingen af **"Saturday night fever"**. Leicester Square blev anlagt i 1670 som mondænt boligområde. Videnskabsmanden Isaac Newton og senere kunstnerne Joshua Reynolds og William Hogarth har boet her. Nu domineres pladsen af teatre og biografer og der er også en Shakespeare-fontæne fra 1874. Efter frokost blev farmor fragtet til hotellet med undergrundsbanen. Det var ofte lange gange og rulletrapper, så efterhånden blev ben og lænd ømme. Idéen var at farmor slap for rockmusical og i stedet fik mulighed for at hvile nogle timer.

Rikke og jeg tog straks afsted med bussen til Oxford Street, hvor vi skiftede **Oxford Circus**. Vi skulle i **London Palladium** i Argyll Street. Der var masser af mennesker på gaderne og butikkerne var åbne til langt ud på lørdag aften. Teatret var et stor lokale i barokstil med guldudsmykninger. Der kunne nok være op imod et par tusind mennesker, og der var udsolgt. Vi sad på 1. Balkon, hvor billetprisen var 32 £. Showet var meget professionelt med 30-40 medvirkende sangere og dansere. Teknikken var formidabel med flot lys og lyd, og kulisser som sænkede sig ned fra loftet. Der var stående ovationer til afslutningen. Rikke og jeg havde også nået et kort besøg i **Carnaby Street** før forestillingen. Og efter teatret tog vi toget hjem, og så var vi klar til næste udrykning.

Nu gik busturen igen til Trafalgar Square. Vi havde god nytte af vores weekend travel card til 5,7 £ pr. stk. Vi spiste nu i krypten under **St. Martin-in-the Fields**. Der har ligget en kirke på stedet siden 1200-tallet og mange berømtheder ligger begravet her bl. a. Charles d. 2.s elskerinde Nell Gwynn og malerne William Hogarth og Joshua Reynolds. Den nuværende kirke er tegnet af James Gibbs, og den stod færdig i 1726. I arkitektonisk henseende er den en meget vigtig kirke, idet den blev kopieret i et meget stort antal i USA, hvor den blev mønster for kolonistilen indenfor kirkebyggeri. Fra 1914 til 1927 blev krypten åbnet for at tjene som ly for hjemløse soldater og fattige. Under 2. Verdenskrig var den beskyttelsesrum. Krypten har stadig en funktion i dag for hjemløse, der også kan få frokost i folkekøkkenet. Vi fik varm aftensmad: avocado med tun, skinkesteg og vegetarisk ret med bønner, ærter og kartofler. Vi drak rødvin til. Rikke fik æblekage.

Koncerten foregik i den af stearinlys oplyste kirke, som var helt udsolgt. Programmet var Vivaldis "De 4 årstider" med **The Belmont Ensemble of London** med Nicola Loud som solist på violin. Orkestret er vist ret berømt og har en flot hjemmeside på Internettet. Jeg er helt ked af, at jeg ikke fik købt deres CD med "De fire årstider". De spillede meget smukt, og efter pausen måtte vi desværre gå hjem efter ønske fra farmor. Derved gik vi glip af Bach's Brandenburgkoncert no. 3, Mozart's Salzburg Symfoni i F, Händel's Arrival of the Queen of Sheba og Vivaldi's Sinfonia "alle rustica". St. Martin-in-the-Fields er meget kendt for sine musikfestivaler, og mange barokindspilninger foregår her. Men det var en fin afslutning på en spændende dag. Rikke tog hjem til sig selv, da vi skiltes på undergrundsstationen ved Charing Cross.

Søndag morgen kom Rikke så tidligt, at hun nåede at få en croissant med ved morgenbordet. Vi havde bestemt at begynde dagen med et besøg på **Covent Garden**. Vi kom før kl. 9 og boderne var så småt ved at lukke op. Men det rigtige folkeliv med masser af mennesker og gadeartister så vi ikke noget til. Restauranten Opera Terrace åbnede også først kl. 11. Covent Garden var tidligere grønt- og frugtmarked. Lige ved siden af ligger **Royal Opera House**, der for tiden er under renovering. Der har været teater her siden 1732. George Bernard Shaw blev måske inspireret til skuespillet "Pygmalion" af det nærliggende frugtmarked. Pygmalion blev videreudviklet til "My Fair Lady".

Vi gik rundt om Covent Garden, og kom bl. a. over i Bow Street, hvor politistationen i 1700-tallet var hjemsted for Londons første politistyrke "**The Bow Street Runners**". Politistationen blev lukket i 1992. I Maiden Lane kom vi forbi restauranten "**Rules**", som er Londons ældste bevarede restaurant, der har serveret mad fra 1798. Her spiser man dyrt og historisk – retterne komponeres ud fra historiske temaer og udskiftes hver måned. Vi slentrede i støvregnen ned mod Trafalgar Square, hvor vi havde læst, at der skulle foregå et arrangement i anledning af Trafalgar Day. Vi var dog for tidligt ud, og måtte hvile benene ved **en kop kaffe i en italiensk restaurant "Little Italy"** i Northumberland Avenue.

Trafalgar Square var afspærret af politi. Pladsen er anlagt i 1830-erne og søjlen med Nelson er fra 1842. 14 stenhuggere holdt middag på toppen af søjlen, før Nelson statuen blev endelig placeret. 25 år senere blev de store stenløver placeret her. På pladsen samles folk nytårsaften, og Oslo giver hvert år det store juletræ som tak for hjælpen under 2. Verdenskrig. Trafalgar Day er til minde om Slaget ved Trafalgar, hvor Nelson døde af et skud i ryggraden. Programmet var optog af forskellige navy cadet corps og musik ved 2 militærorkestre. **Nelson's bøn** før slaget blev også læst højt:

"May the Great God whom I worship, grant to my country, and for the benefit of Europe in general, a great and glorious victory: and may no misconduct in anyone tarnish it; and may humanity after victory be a predominant feature in the British Fleet. For myself individually I commit my Life to him that made me, and may his blessings alight on my endeavours for serving my country faithfully. To him I resign myself and the just cause which is entrusted to me to defend. Amen. Amen. Amen."

Før det hele rigtig begyndte at komme i gang, spadserede vi gennem Admiralitetsbuen til **The Mall**. Denne flotte paradeopkørsel til **Buckingham Palace** er fra 1911. Den var pyntet med skiftevis kinesiske og engelske flag, hvilket skyldtes, at den kinesiske formand Jiang Zemin var på officielt besøg. Kadetterne var opmarcheret. Vi gik forbi **Marlborough House**, som er tegnet af Sir Christopher Wren til hertuginde af Marlborough – Churchills forfader. Senere er bygningen blevet brugt af kongehuset, bl. a. har Edwards dronning, den danske prinsesse Alexandra boet her. Bygningen huser nu Ministeriet for Commonwealth.

Huset længere op mod Buckingham Palace var **St. James Palace**: Henrik d. 8 lod dette slot bygge i 1532 af kærlighed til sin anden kone Anne Boleyn. Der var ganske vist allerede en bygning på stedet, der fungerede som klosterhospital for spedalske kvinder, men de blev resolut smidt ud. Slottets kongelige status holdt helt frem til dronning Victoria flyttede ind på Buckingham Palace. Den kongelige svanemester og hofpoeten har ret til at opholde sig i bygningen. I 1952 holdt Elisabeth d. 2 sin første tale som dronning her. Udenlandske ambassadører bliver fremdeles akkrediteret til "The Court of St. James".

Vi gik nu gennem **St. James Park**, hvor Henrik d. 8. holdt jagter. Der var mange duer og egern, som lod sig fordrø. Fra broen var der en flot udsigt mod henholdsvis Buckingham Palace og Whitehall. Vi styrede mod undergrundsstationen St. James og tog Circle Line til **Monument**, som refererer til en søjle på 62 meter. Den er rejst 62 meter fra det sted i Pudding Lane, hvor den store brand startede i 1666. Branden ødelagde store dele af London. Søjlen er tegnet af Sir Christopher Wren, og er verdens største enkeltstående søjle; man kan komme op i den ad 311 trin. Vi skiftede nu til et tog mod **London Bridge**. Vi så her reklamer for museumsoperationsstuen på det gamle **St. Thomas Hospital**, men jeg troede ikke, den var åben om søndagen.

I stedet tog vi en taxi til **The Globe**. Vi gik først i gang med en dejlig frokost i museumscafeen. Der var udsigt over Themsen mod **St. Pauls Cathedral**, og vi fik alle tre noget med kylling: varm kyllingbryst med tomater og kold kyllingebacon salat. Og Rikke og jeg gik med på rundvisningen i det genopførte Globe teater. En ung skuespillerinde fortalte om bygningens tilkomst, der skyldes en amerikansk filmmand, der var drevet fra USA under McCarthy. Teatrets forgænger har en historie, der går 400 år tilbage. Teatret var åbent med tilskuerne siddende i 3 niveauer. Der spilles nu folkelige skuespil med stærkt samspil med publikum og uden brug af moderne teknik. Området i

Southwark var tidligere et forlystelsesområde med prostitution og bjørneparker. Også et fængsel lå her, og her er bevaret et museum i form af Clink Prison Museum.

Vi var nødt til at krydse Themsen på **Soutwark Bridge**, men vi opgav at besøge Kensington Palace med de kongelige kjoler. I stedet skiftede vi tog, så vi endte på **Caledonian Road** i Islington. Derfra var der 10 minutters gåtur forbi et fængsel til Rikkens bolig. Det var i et moderne 3 etagers rækkehus. Farmor gik til hvile på Rikkens seng på 3. sal, mens Rikke og jeg fik te i køkkenet i stueetagen. Sønnen i familien fik jeg også hilst på. Vi så også hans fotomodelmappe. Vi kiggede lidt på computeren og ordnede lidt regnskab. Der var tæpper overalt i huset selv på badeværelset, og jeg gled ned ad trappen.

Islington er et distrikt i det nordlige London; i områdets turistbrochure præsenteres det som "the real London". Så vidt jeg forstår ligger Rikkens universitet – University of North London – i området Holloway, der stækker sig over mod Camden. I Islington har Tony Blair boet i Barnbury-området, og fodboldklubben Arsenal hører også til herude. Forlystelseslivet foregår ved Upper Street. Man kan foretage nogle dejlige vandreture langs kanalerne New River og Grand Union Canal. Regents Canal kommer også ind i området; på den kan man sejle forbi Regents Part med Londons Zoo til Little Venice.

Sent på eftermiddagen havde vi genvundet kræfterne, så vi fandt en bus på Caledonian Road. Den kørte til **Kings Cross** med det lidt farlige aftenliv og videre ad Euston Road, Woburn Place og **Russel Square**. Det ligger lige bag British Museum i **Bloomsbury distriktet**. Området er kendt for de mange berømte forfattere, der har levet og arbejdet i kvarteret: Virginia Wolf, T.S. Elliot, E. M. Forster, Maynard Keynes, Lytton Strachey, Georg Bernhard Shaw, William Butler Yeats, Tagore, Ezra Pound, Joseph Conrad, Aldous Huxley, D.H. Lawrence. Også Karl Marx studerede i biblioteket på British Library, mens han ven Friedrich Engels boede ude ved Regents Park. De skrev jo som bekendt "Det kommunistiske Manifest". Vor bus fortsatte ad Southampton Row, Kingsway og **The Strand** til Charing Cross Station. I Strand ligger det berømte **Savoy Hotel** (det første med elektricitet og værelser med bad) og i tilknytning hertil restauranten **Simpsons**, der har specialiseret sig i roastbeef. Restaurantlokalet er kæmpestort og minder om en engelsk kostskolespisesal.

Vi var nu igen ved Trafalgar Square og tog en taxi til **Soho**. Vi havde i guidebogen læst om en interessant restaurant i **Frith Street**. Den hed Diva Soho: menuen var californisk og asiatisk og tjenerne var transvestitter. Vi fandt dog ikke denne restaurant, men til gengæld mange andre. Bl. a. lå Ronny Scotts jazzclub i gaden. Vi gik ad **Old Compton Street** og fandt en indisk restaurant "Bay of Bengal" i **Greek Street** lige ved siden af et peep show. 3 indiske tjenere var ved at falde over hinanden for at få os ind i deres tomme restaurant, og vi lod os lokke. Vi fik chicken curry, vin og dessert. Der var utrolig mange mennesker på gaden i Soho, og vi så også Prince Edward Teatret, hvor ABBA-musicalen "Mamma mia" spiller og er udsolgt mange måneder frem. Derpå gik vi ad **Charing Cross Road** til Tottenham Court Road undergrundstation, hvorfra vi fandt vejen tilbage til Hilton. Ved 22-tiden fulgte jeg Rikke til Edgware Road station, og hun tog hjem til sig selv.

Mandag morgen checkede vi ud fra hotellet efter morgenmaden. Vi tog så bussen til Hyde Park Corner og skiftede til en bus mod **Knightsbridge**. Vi ville i **Harrod's**, men kom så tidligt, at vi måtte sidde på en bar en halv times tid med en kop kaffe. Harrod's havde fejret 150 års fødselsdag i 1999, og nyeste tilkomst var en rulletrappe i ægyptisk stil og nye afdelinger i underetagen og på 5. Sal. Det havde kostet millioner af pund at indrette. I underetagen så vi ønskebrønden til minde om Diana og Dodo. Deres billeder var garneret med det vinglas, de drak af den sidste aften før deres

død og den forlovelsesring, Dodo købte dagen før. Vi drak te i **Terrace Bar** på 4. Sal, og fik derfor billetter til luksustoiletterne, det ellers koster 1 £ at besøge. Den edwardianske restaurant så fornem ud. Og hele stormagasinet er imponerende. Specielt flot er de mange rum med fødevarer og diverse restauranter. Vi var der så tidligt, at der endnu ikke var så voldsomt mange mennesker. Jeg købte en engelsk christmas pudding til Karin. Varehuset var pyntet til jul i nogle af lokalerne, og der var lagt op til at åbne for den rigtige juleudstilling i den førstkommande weekend.

En weekend i London kan synes kort, men alligevel når man at få mange indtryk. Vi oplevede flere gange den typiske engelske støvregn, vi iagttog menneskene i undergrundsbanen, hvor der ikke var særlig mange ældre mennesker. Nogle så meget trætte ud, men byens tempo er også hektisk. En enkelt musikanter forsøgte at tjene nogle mønter i toget. Vi så nogle af Londons 8000 hjemløse mennesker. Der var jo også meget vi ikke nåede: nogle flere musicals, besøg på historiske pubs, koncert i de berømte koncertsale som Royal Albert Hall, British Museum med Portland vassen, mumiesamlingen, Rosettestenen og Elgins Parthenonfrise, som Grækenland vist stadig vil have hjem. Det var Elgins søn, der kommanderede ødelæggelsen af den fantastiske Sommerpalads i Peking under Opiumskringene. Og selvfølgelig må vi ønske Rikke lykke til med at få oplevet så meget som muligt af London i den tid hun har chancen for det.

Lige uden for Harrod's var undergrundstationen til Piccadilly Line, og vi fandt let toget til Heathrow. I lufthavnen var der en del lange gange at gå i, men vort fly gik til tiden, og 17,10 landede vi i Kastrup. Så tog vi det nye lufthavnstog til Hovedbanegården, og skiftede til Hillerødtoget. Jeg stod af i Lyngby, og farmor blev hentet af Ingeman på Hillerød Station, og efter et par dages hvilen, var vi helt restituerede efter en weekends intensiv sightseeing i London.